

21 postulatów Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, ogłoszonych 17 sierpnia 1980 r.

1. Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikających z ratyfikowanych przez PRL Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy, dotyczących wolności związków zawodowych.
2. Zagwarantowanie prawa do strajku oraz bezpieczeństwa strajkującym i osobom wspomagającym.
3. Przestrzegać zagwarantowanej w Konstytucji PRL wolności słowa, druku, publikacji, a tym samym nie represjonować niezależnych wydawnictw oraz udostępnić środki masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań.
4. Przywrócić do poprzednich praw:
  - a) ludzi zwolnionych z pracy po strajkach w 1970 i 1976 r., studentów wydalonych z uczelni za przekonania,
  - b) zwolnić wszystkich więźniów politycznych,
  - c) znieść represje za przekonania.
5. Podać w środkach masowego przekazu informację o utworzeniu Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego oraz publikować jego żądania.
6. Podjąć realne działania mające na celu wyprowadzenie kraju z sytuacji kryzysowej poprzez:
  - a) podanie do publicznej wiadomości pełnej informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej,
  - b) umożliwienie wszystkim środowiskom i warstwom społecznym uczestniczenia w dyskusji nad programem reform.
7. Wypłacić wszystkim pracownikom biorącym udział w strajku wynagrodzenie za okres strajku – jak za urlop wypoczynkowy z funduszu CRZZ¹.
8. Podnieść zasadnicze uposażenie każdego pracownika o 2000 zł na miesiąc jako rekompensatę dotychczasowego wzrostu cen.
9. Zagwarantować automatyczny wzrost płac równoległe do wzrostu cen i spadku wartości pieniądza.
10. Realizować pełne zaopatrzenie rynku wewnętrznego w artykuły żywnościowe, a eksportować tylko nadwyżki.
11. Znieść ceny komercyjne oraz sprzedaż za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym².
12. Wprowadzić zasady doboru kadry kierowniczej na zasadach kwalifikacji, a nie przynależności partyjnej, oraz znieść przywileje MO, SB i aparatu partyjnego poprzez:
  - zrównanie zasiłków rodzinnych,
  - zlikwidowanie specjalnych sprzedaży itp.

13. *Wprowadzić na mięso i jego przetwory kartki – bony żywnościowe (do czasu opanowania sytuacji na rynku).*
14. *Obniżyć wiek emerytalny dla kobiet do 55 lat, a dla mężczyzn do lat 60 lub przepracowanie w PRL 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn bez względu na wiek.*
15. *Zrównać renty i emerytury starego portfela³ do poziomu aktualnie wypłacanych.*
16. *Poprawić warunki pracy służby zdrowia, co zapewni pełną opiekę medyczną osobom pracującym.*
17. *Zapewnić odpowiednią ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach dla dzieci kobiet pracujących.*
18. *Wprowadzić urlop macierzyński płatny przez okres trzech lat na wychowanie dziecka.*
19. *Skrócić czas oczekiwania na mieszkanie.*
20. *Podnieść diety z 40 zł na 100 złotych i dodatek za rozłąkę [z rodziną].*
21. *Wprowadzić wszystkie soboty wolne od pracy. Pracownikom w ruchu ciągłym i systemie czterobrygadowym brak wolnych sobót zrekompensować zwiększonym wymiarem urlopu wypoczynkowego lub innymi płatnymi dniami wolnymi od pracy.*

¹ CRZZ – Centralna Rada Związków Zawodowych

² ceny komercyjne oraz sprzedaż za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym – możliwość zakupu niedostępnego na ogół towaru po cenach wyższych niż rynkowe za obce waluty lub bony dewizowe

³ stary portfel – sposób naliczania rent i emerytur na podstawie zmniejszonej kwoty bazowej, przez co kwoty wypłacane były niższe od obowiązujących w danym czasie

21 postulatów, <https://polskiemiesiace.ipn.gov.pl/mie/wszystkie-wydarzenia/sierpień-1980/historia/115528,Sierpień-80.html> (dostęp 28.02.2023).

Praca z tekstem

1. Podaj główne postulaty Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Gdańsku.
2. Wskaż postulaty o charakterze politycznym, gospodarczym oraz społecznym, stawiając odpowiednio literę P, G lub S przy wybranych treściach.
3. Podkreśl numery postulatów, których realizacja godziła w monopol władzy komunistów.
4. Rozstrzygnij, czy postulaty zostały sformułowane w interesie określonej grupy społecznej. Uzasadnij swoje stanowisko.
5. Wskaż postulaty, które ze względu na obecną sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną odczytujesz jako aktualne.